

Inspectie Jeugdzorg
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 483 3500 AL Utrecht

Zorgboerderij 't Polböske B.V.
T.a.v. het bestuur van de Stichting Zorgboerderij
't Polböske
Heersenkampweg 60
7546 PG ENSCHEDE

Bezoekadres
Stadsplateau 1
3521 AZ Utrecht
T 088 370 02 30
www.inspectiejeugdzorg.nl

Inlichtingen bij

Ons kenmerk

Bijlage(n)

Datum 18 juli 2017
Betreft Rapportbrief inspectiebezoek 26 juni 2017

Geachte [REDACTED],

Op 26 juni 2017 hebben de Inspectie Jeugdzorg en de Inspectie voor de Gezondheidszorg (hierna: de inspecties) een onaangekondigd bezoek gebracht aan Zorgboerderij 't Polböske (hierna 't Polböske) te Enschede.

Tijdens het onderzoek hebben de inspecties bij 't Polböske een groot aantal ernstige tekortkomingen in de hulpverlening aangetroffen. Deze tekortkomingen leveren een dermate ernstig gevaar op voor de veiligheid van de cliënten dat de inspecties het voornemen hebben 't Polböske een aanwijzing te geven. Hierover wordt u separaat geïnformeerd. De bevindingen van het onderzoek zijn in deze rapportbrief uitgewerkt.

Aanleiding

De inspecties hebben in juni 2017 een signaal ontvangen waarin de melder zijn of haar zorgen uit over de kwaliteit van de zorg aan de cliënten. De inhoud van de zorgen uit het signaal betrof het professioneel handelen van de eigenaar van 't Polböske, mogelijke kindermishandeling en het gedogen van het gebruik van softdrugs. Dit signaal was aanleiding voor het onaangekondigde bezoek. Het doel van het inspectiebezoek was de signalen te verifiëren door de bij 't Polböske geleverde zorg te onderzoeken. De inspecties houden toezicht op de hulp en zorg die 't Polböske levert op basis van de Jeugdwet en de Wet langdurige zorg (Wlz).

Beschrijving 't Polböske

't Polböske biedt sinds april 2009 als zorgboerderij hulp met verblijf aan jeugdige cliënten en is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 61939951. De bestuurder van 't Polböske is een stichting met twee bestuurders. Eén van de bestuurders, [REDACTED], treedt op als leidinggevende (hierna: de leidinggevende) van 't Polböske. De andere bestuurder is eveneens werkzaam bij de aanbieder. 't Polböske heeft twee locaties, een zorgboerderij en een locatie voor begeleid wonen.

't Polböske biedt volgens de informatie bij de Kamer van Koophandel huisvesting en opvang aan jongeren, al dan niet met ernstige gedragsproblemen, en

bevordert de ontwikkeling en het welzijn van jongeren. Ten tijde van het toezicht op 26 juni 2017 verbleven binnen de zorgboerderij zeven cliënten en binnen de locatie voor begeleid wonen twee cliënten in de leeftijdscategorie 14 tot en met 21 jaar. De aanbieder geeft aan dat de zorg voor de cliënten wordt gefinancierd vanuit de Jeugdwet (vier cliënten), de Wet langdurige zorg (Wlz; één cliënt) en de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO; vier cliënten).

Ons kenmerk

De leidinggevende van 't Polböske woont in de zorgboerderij en begeleidt de cliënten voornamelijk zelf. Hij heeft geen zorggerelateerde opleiding gevolgd. De leidinggevende en de cliënten maken gebruik van dezelfde ruimten in de zorgboerderij. Alle cliënten en de leidinggevende hebben een eigen slaapkamer, maar delen de leefvertrekken zoals de woonkamer en de keuken.

Bij 't Polböske zijn vijf medewerkers parttime werkzaam, te weten twee begeleiders, een orthopedagoog die SKJ geregistreerd is, een klusjesman (tevens bestuurder van 't Polböske) en een kwaliteitsmedewerker. Beide begeleiders hebben een zorggerelateerde mbo-opleiding afgerond. Eén van de begeleiders volgt de opleiding Sociaal Pedagogische Hulpverlening (SPH). De orthopedagoog is sinds begin februari 2017 verbonden aan 't Polböske en beoordeelt mede de zorgplannen en adviseert over opname van cliënten. De klusjesman voert zorggerelateerde taken uit ten behoeve van de dagbesteding, maar heeft geen zorggerelateerde opleiding gevolgd. De kwaliteitsmedewerker heeft een achtergrond in de jeugdzorg, helpt bij het verkrijgen van een HKZ keurmerk en bij het voldoen aan de verwachtingen van het toetsingskader Verantwoorde Hulp Jeugd (VHJ), zoals vermeld in het rapport van de inspecties van april 2017. Als de leidinggevende afwezig is, is de kwaliteitsmedewerker inzetbaar als begeleider. De kwaliteitsmedewerker heeft een zorggerelateerde mbo-opleiding gevolgd, maar niet afgerond. Daarnaast is er een SKJ-geregistreerde ambulante begeleider bij 't Polböske betrokken, die cliënten begeleidt bij de vermindering van het gebruik van softdrugs.

Bevindingen inspectiebezoek

Op 26 juni 2017 bezochten inspecties de zorgboerderij van 't Polböske. Tijdens dit bezoek hebben de inspecties gesproken met de leidinggevende, de kwaliteitsmedewerker, twee cliënten en een ouder van een cliënt. De orthopedagoog is niet gezien of gesproken vanwege vakantie. Tevens zijn er cliëntdossiers ingezien en heeft er een rondleiding op de locatie plaatsgevonden.

Om de melding te verifiëren en te onderzoeken of 't Polböske verantwoorde hulp biedt aan de cliënten, is gebruik gemaakt van vigerende wet- en regelgeving, en richtlijnen, alsmede onderdelen uit het toetsingskader Jeugdhulp met verblijf (www.inspectiejeugdzorg.nl).

Het inspectieonderzoek heeft geleid tot de volgende bevindingen:

Uitvoering hulpverlening

De meeste cliënten die bij 't Polböske verblijven hebben complexe problematiek, zoals ADHD en autisme. De leidinggevende van 't Polböske is degene die vrijwel volledig voorziet in de begeleiding van deze cliënten. Hij heeft geen zorggerelateerde opleiding gevolgd, waarbij hij heeft geleerd om op professionele wijze om te gaan met deze problematiek. Hij geeft aan dat hij veel ervaring heeft opgedaan de afgelopen jaren en dat hij tijdens zijn studie Marketing voldoende

over psychologie heeft geleerd. Van de andere medewerkers die worden ingezet geldt dat de klusjesman geen zorggerelateerde opleiding heeft gevolgd en dat de kwaliteitsmedewerker geen zorggerelateerde opleiding heeft afgerond. Deze medewerkers worden wel ingezet voor de begeleiding van de cliënten en hebben in die hoedanigheid één-op-één contact met de cliënten. De twee medewerkers die wel een zorggerelateerde mbo-opleiding hebben afgerond, zijn maar beperkt voor de cliënten aanwezig. Ook de orthopedagoog is slechts één dag in de week aanwezig. Er wordt binnen 't Polböske niet afgewogen of de zwaarte van de problematiek waarmee de cliënten kampen in overeenstemming is met de zorg en ondersteuning die binnen 't Polböske kan worden geboden. Desgevraagd heeft de leidinggevende aangegeven dat hij niet bekend is met de professionele veldnormen en richtlijnen die gelden voor de zorg en hulpverlening waarin 't Polböske voorziet.

Eén van de [redacted] cliënten heeft aangegeven [redacted] [redacted]. De cliënt woont sinds [redacted] bij 't Polböske en vindt het daar prettig, omdat er, volgens hem, niet van hem wordt verwacht dat hij doelen stelt om aan te werken. Hij heeft aangegeven daar ook niets over te willen horen.

Veiligheid

Fysieke veiligheid

Uit de gesprekken met cliënten blijkt dat de afgelopen periode minimaal vijf keer is gevochten tussen cliënten. Deze vechtpartijen zijn niet geregistreerd in de incidentenregistratie. Naar aanleiding van deze vechtpartijen zijn op instellings- en cliëntniveau geen concrete verbetermaatregelen ingezet of een veiligheidsplan opgesteld om vechtpartijen in de toekomst te voorkomen en/of het risico daarop te beperken.

De leidinggevende geeft aan dat het voorkomt dat hij bij een escalatie cliënten fixeert door ze vast te pakken en vast te houden. Een aantal weken geleden is een minderjarige cliënt vastgepakt en vastgehouden door de leidinggevende. De cliënt had ruzie met een mede cliënt en de leidinggevende is tussenbeide gekomen. De leidinggevende heeft de cliënt tegen de grond gelegd en hem met zijn handen tegen de grond gehouden. De cliënt heeft aangegeven dat, naar zijn mening, de leidinggevende daarbij fysiek "over de grenzen" is gegaan door de wijze waarop de leidinggevende hem heeft vastgehouden. Het incident waarbij de leidinggevende fysiek heeft ingegrepen is niet opgenomen in de incidentenregistratie.

Uit het gesprek met de leidinggevende blijkt dat in ieder geval twee cliënten meerdere keren een tik op het hoofd hebben gekregen van de leidinggevende om, volgens de leidinggevende, een woede-uitbarsting te doorbreken. De leidinggevende geeft aan zeker te weten dat de kinderen dit niet als negatief hebben ervaren en dat de wijze van slaan geen pijn heeft gedaan bij de cliënten. Een andere cliënt heeft aangegeven dat de leidinggevende regelmatig zo boos is dat hij deze cliënt slaat.

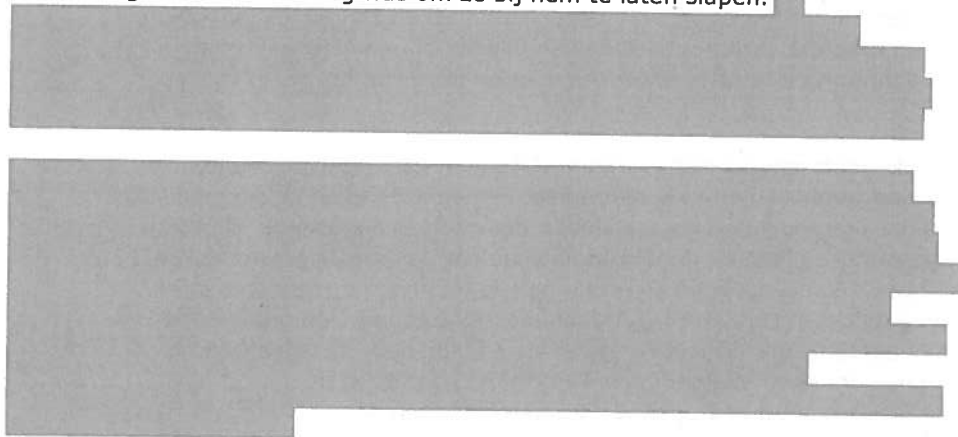
Er is één cliënt door de leidinggevende vastgebonden met tie wraps toen deze cliënt boos en agressief was. De leidinggevende heeft aangegeven dat de cliënt was "doorgedraaid" en in eerste instantie door hem is vastgehouden. Omdat het

niet eenvoudig was de cliënt rustig te laten worden, is de cliënt met tie wraps vastgebonden. De cliënt heeft zichzelf na ongeveer vijftien minuten losgemaakt. De leidinggevende heeft aangegeven dat wanneer een cliënt zo agressief is, hij er wederom voor zou kunnen kiezen om op deze wijze een cliënt rustig te krijgen. De aanpak heeft volgens de leidinggevende namelijk geholpen en op deze manier was het niet nodig om de cliënt langer vast te houden.

Afstand en nabijheid

Uit de gesprekken met zowel de leidinggevende, een cliënt en de ouder van een cliënt blijkt dat de leidinggevende cliënten bij hem in bed heeft laten slapen. In ieder geval drie minderjarige cliënten hebben gedurende meerdere nachten bij de leidinggevende in bed geslapen. Dit varieert per cliënt van enkele nachten tot een of twee nachten per week gedurende een periode van twee jaar.

De leidinggevende geeft aan dat dit met toestemming van de ouders gebeurde en omdat deze cliënten daar rustig van werden of behoefte aan hadden. Ze sliepen in het tweepersoonsbed van de leidinggevende, in een slaapkamer met camerabewaking. Deze opnames waren te bekijken door de leidinggevende en de klusjesman. De leidinggevende heeft aangegeven dat de cliënten er baat bij hadden om bij hem in bed te slapen. De cliënten waren bijvoorbeeld agressief of onrustig en kwamen vragen of ze bij hem in bed mochten slapen. Tijdens de gesprekken hebben de inspecties de leidinggevende gevraagd wat zijn visie is ten aanzien van afstand en nabijheid tussen hulpverlener en cliënt. De leidinggevende heeft aangegeven dat hij hier niet mee bekend is, maar dat het een gevoelsmatige inschatting was dat het nodig was om ze bij hem te laten slapen.

Middelengebruik

In een glazen kast in de woonkamer staan meerdere flessen (sterke) alcoholhoudende drank. Op deze kast is een camera gericht, maar de drank is in principe vrij toegankelijk voor de cliënten. De leidinggevende geeft aan dat er onder de 18 jaar geen alcohol mag worden gedronken. Uit een gesprek met een jeugdige cliënt blijkt dat er inderdaad een afspraak is dat zij geen alcohol mogen drinken, maar dat dit wel eens gebeurt. De cliënt noemt een voorbeeld van een moment dat cliënten gezamenlijk met de leidinggevende alcohol gedronken hebben. De ouder van één van de cliënten heeft aangegeven dat in de weekenden gezamenlijk gedronken wordt.

Tevens geven de cliënten aan dat ze frequent op het terrein van 't Polböske blownen. De leidinggevende geeft aan dat het niet is toegestaan om op het terrein van 't Polböske te blownen, maar dat hij het wel gedooft.

Ons kenmerk

Leefklimaat

Privacy

De slaapkamer van een van de cliënten is tevens de doorgang naar het zwembad. Andere cliënten, medewerkers en de leidinggevende lopen met regelmaat door deze kamer heen om bij het zwembad te komen. In de kamer staat tevens een sauna waar alle bewoners gebruik van kunnen maken. De leidinggevende geeft aan dat binnenkort een kamer op de bovenetage beschikbaar komt en dat de cliënt daar dan naartoe zal verhuizen.

De leidinggevende heeft aangegeven dat hij telefoons van cliënten niet controleert, maar uit de cliëntdossiers blijkt dat de leidinggevende richting de ouders heeft aangegeven dat hij wist met wie de cliënten contact hebben en hoe whatsapp gesprekken verliepen. Het vervangend bestuur van 't Polböske geeft in hun reactie op de conceptrapportbrief aan, dat de leidinggevende met regelmaat op initiatief van de cliënten gesprekken voerde over chatwisselingen. Cliënten hebben tijdens deze gesprekken delen van de chatwisselingen gedeeld met de eigenaar.

Aandacht voor seksuele ontwikkeling

Uit de gesprekken met de cliënten en de ouder van een van de cliënten blijkt dat de leidinggevende de cliënten geen seksuele voorlichting geeft. In de badkamer van de leidinggevende zijn condooms beschikbaar voor cliënten, hoewel het volgens de leidinggevende voor cliënten niet is toegestaan binnen 't Polböske seksuele contacten te hebben. [REDACTED]

Organisatie

Professioneel handelen

De leidinggevende heeft aangegeven geen kennis te hebben van professionele richtlijnen over afstand en nabijheid. Hij heeft geen scholing gevolgd op het gebied van vastpakken en vasthouden. Hij heeft geen specifieke opleiding of cursus gevolgd voor de omgang met cliënten met de problematiek ADHD of autisme. Op de vraag van de inspecties of de leidinggevende bereid is zich te professionaliseren geeft hij enerzijds aan dat hij hiertoe bereid is, maar anderzijds geeft hij aan dat zijn aanpak en zorg effectief is. Daarnaast geeft hij aan dat hij de cliënten niet meer in zijn bed laat slapen omdat het maatschappelijk wordt afgekeurd, niet omdat hij vindt dat dit niet goed is voor de cliënten. Tevens geeft hij aan dat hij vindt dat hij voldoende ervaring heeft om met complexe problematiek om te gaan. En dat hij tijdens zijn studie Marketing voldoende psychologie heeft gehad.

Kwaliteitsmanagement

Binnen 't Polböske worden niet alle incidenten geregistreerd en geanalyseerd. Zo is het meest recente incident waarbij een cliënt door de leidinggevende is

vastgepakt en vastgehouden niet als incident geregistreerd. Ook is dit incident niet geanalyseerd. Een ander incident van december 2016 betreft het bezit van een wapen (luchtdrukpistool) en grote hoeveelheden drugs. Het incidentenformulier is niet volledig ingevuld. De aanwezige medewerkers konden geen duidelijkheid geven over de afronding van dit incident of welke maatregelen getroffen zijn naar aanleiding ervan.

Cliëntdossiers van twee cliënten die niet meer woonachtig zijn bij 't Polböske en die de inspectie wilde inzien, bleken ten tijde van het toezicht te zijn verwijderd. Deze zijn tijdens het toezicht weer teruggehaald op verzoek van de inspectie.

De kwaliteitsmedewerker heeft aangegeven dat hij het belangrijk vindt dat er wordt gerapporteerd per cliënt en dat er bijvoorbeeld dagrapportages zijn. Andere medewerkers gaven aan te vinden dat er alleen bij afwijkingen hoeft te worden gerapporteerd.

Conclusie

Bij het inspectiebezoek is gebleken dat de kwaliteit van de zorg en hulp zodanig is dat sprake is van een ernstig risico voor de veiligheid van deze kwetsbare cliënten. Cliënten kunnen daardoor onvoldoende gezond en veilig opgroeien binnen 't Polböske.

- Binnen 't Polböske wordt in onvoldoende mate en op onvoldoende professionele wijze afgewogen of de zwaarte van de problematiek waarmee de cliënten kampen in overeenstemming is met de zorg en ondersteuning die binnen 't Polböske kan worden geboden.
- Het bestuur van 't Polböske draagt onvoldoende zorg voor de inzet van kwalitatief voldoende geschoold personeel. De leidinggevende – die zorg draagt voor het grootste deel van de begeleiding van de cliënten – heeft geen zorginhoudelijke achtergrond en onvoldoende kennis van wetgeving en richtlijnen op het gebied van jeugdhulp, zoals over de veldnorm 'het Kwaliteitskader Jeugd' en de richtlijn Residentiële Jeugdhulp van het Nederlands Jeugdinstituut (NJI). Daar komt bij dat de leidinggevende heeft aangegeven dat hij nog steeds staat achter de manier waarop hij in bepaalde situaties handelt en die niet strookt met wetgeving en veldnormen. Dit baart de inspecties grote zorgen. Verder hebben de klusjesman en de kwaliteitsmedewerker eveneens geen zorggerelateerde opleiding gevolgd of afgerond. Deze medewerkers worden wel ingezet voor de begeleiding van de cliënten en hebben in die hoedanigheid één-op-één contact met de cliënten. De twee medewerkers die wel een zorggerelateerde mbo-opleiding hebben afgerond, zijn beperkt aanwezig. Ook de orthopedagoog is slechts één dag in de week aanwezig. Vanwege de problematiek van de cliënten is structureel professionele zorg, begeleiding en ondersteuning nodig. Dit kan niet worden geboden door 't Polböske waardoor sprake is van onvoldoende verantwoorde hulp en zorg aan cliënten. Daar komt bij dat 't Polböske niet onderbouwt waarom zij niet werkt met geregistreerde professionals, tenzij de inzet van een niet geregistreerde professional niet afdoet aan de kwaliteit van hulp of noodzakelijk is voor de kwaliteit.
- Voor elke cliënt wordt een plan met doelen opgesteld. Het is echter niet vastgelegd hoe aan deze doelen gewerkt wordt en op welke wijze deze geëvalueerd worden. Uit het handelen van de leidinggevende en medewerkers blijkt ook niet dat het plan gevolgd wordt, zodanig dat er planmatig en doelgericht gewerkt wordt.

- Het geven van een tik op het hoofd aan cliënten en het gebruik van tie wraps om een cliënt vast te binden is in strijd met wetgeving en professionele richtlijnen.
- Binnen 't Polböske worden cliënten bij agressief gedrag vastgepakt en vastgehouden. Het toepassen van vrijheidsbeperkende maatregelen zoals vastpakken en vasthouden is, met de nodige waarborgen, alleen toegestaan op een BOPZ-aangemerkte locatie of een locatie voor gesloten jeugdhulp. 't Polböske beschikt niet over een BOPZ aanmerking en is eveneens niet aangemerkt als voorziening voor gesloten jeugdhulp. Derhalve is het wettelijk niet toegestaan om een dergelijke vrijheidsbeperkende maatregel toe te passen met uitzondering van een noodsituatie. Tevens is de leidinggevende niet geschoold en/of getraind in het toepassen van vastpakken en vasthouden.
- De leidinggevende heeft aangegeven dat hij in de toekomst wellicht op dezelfde manier zal ingrijpen omdat hij dit soms noodzakelijk acht.
- Naar aanleiding van de vechtpartijen tussen cliënten en het ingrijpen door de leidinggevende - door een cliënt vast te pakken en vast te houden - is geen incidentenregistratie ingevuld. Verder zijn op cliëntniveau geen concrete verbetermaatregelen ingezet of een veiligheidsplan opgesteld om vechtpartijen en ingrijpen in de toekomst te voorkomen en/of het risico daarop te beperken.
- Binnen 't Polböske bestaat onvoldoende professionele distantie tussen de leidinggevende en de cliënten, omdat de leidinggevende samen met cliënten in bed heeft geslapen.
- Binnen 't Polböske wordt openlijk gebruik van softdrugs gedoogd en is alcohol beschikbaar voor en te nuttigen door cliënten. Ten aanzien van de minderjarige cliënten is dit in strijd met wetgeving en professionele richtlijnen.
- Binnen 't Polböske is de privacy ten aanzien van in ieder geval één cliënt onvoldoende gewaarborgd, omdat zijn slaapkamer de doorgang is voor andere cliënten, medewerkers en de leidinggevende om in de sauna en het zwembad te komen.
- Binnen 't Polböske verblijven kwetsbare cliënten waarvan de meesten in de puberleeftijd zijn. Daarom is het belangrijk dat er bij iedereen aandacht wordt besteed aan een gezonde seksuele ontwikkeling en seksuele voorlichting, ook als er geen sprake is van bijzonderheden of er een directe aanleiding toe is.
- Er is binnen 't Polböske onvoldoende sprake van een PDCA-cyclus door het niet eenduidig en structureel registreren en analyseren van incidenten.

Ons kenmerk

Vervolg

De inspecties achten het, gezien de aard en ernst van de geconstateerde tekortkomingen en de risico's die dit oplevert voor de gezondheid en veiligheid van de cliënten, noodzakelijk een aanwijzing en een bevel te geven aan 't Polböske. Dit zodat bereikt wordt dat 't Polböske de benodigde maatregelen treft zodat cliënten kunnen rekenen op goede en veilige hulp.

De inspecties hebben daarom bij brief van 17 juli 2017, namens de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport een aanwijzing gegeven aan 't Polböske op grond van artikel 9.3 van de Jeugdwet en artikel 27 van de Wkkgz. Tevens hebben de inspecties bij brief van 18 juli 2017, namens de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport een bevel gegeven aan 't Polböske op grond van artikel 9.3 van de Jeugdwet en artikel 27 van de Wkkgz. De aanwijzing en het bevel verplichten 't Polböske om binnen de daarvoor vastgestelde termijnen maatregelen te nemen, waardoor wordt voldaan aan de geformuleerde vereisten.

Feitelijke onjuistheden bevindingen

U heeft de gelegenheid gekregen om de door de inspecties verzamelde bevindingen zoals opgenomen in deze brief te controleren op feitelijke onjuistheden. U heeft van deze gelegenheid gebruik gemaakt. In bijgevoegde aanbiedingsbrief is onderbouwd welke wijzigingen zijn aangebracht naar aanleiding van uw reactie.

De inspecties gaan ervan uit u met het bovenstaande voldoende te hebben geïnformeerd. Indien u een toelichting wenst dan kunt u contact opnemen met [REDACTED], senior inspecteur bij de Inspectie Jeugdzorg.

Hoogachtend,

mw. drs. J.F. de Vries,
hoofdinspecteur maatschappelijke zorg van de Inspectie voor de Gezondheidszorg
en wnd. hoofdinspecteur van de Inspectie Jeugdzorg